

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania przez ucznia poszczególnych
śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych, sposoby sprawdzania osiągnięć
edukacyjnych uczniów oraz warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana
rocznej oceny klasyfikacyjnej z języka polskiego**

ROK SZKOLNY	2026 / 2027
KLASA	4
PRZEDMIOT	JĘZYK POLSKI
NAUCZYCIEL	Jadwiga Stala – Dudek
PODRĘCZNIK	PONAD SŁOWAMI WYD. NOWA ERA

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
WSPÓŁCZESNOŚĆ – O EPOCE					
Współczesna rzeczywistość	• określić początek epoki • wskazać wydarzenia historyczne oraz inne czynniki, które ukształtowały epokę	• zaprezentować najważniejsze wydarzenia w powojennej historii Polski i omówić ich wpływ na kulturę	• omówić zjawisko globalizacji • wypowiedzieć się na temat rewolucji informatycznej i jej znaczenia we współczesnym świecie	• wypowiedzieć się na temat funkcjonowania demokracji i przestrzegania praw człowieka we współczesnym świecie	• wypowiedzieć się na temat zjawiska wielokulturowości we współczesnym świecie
Filozofia współczesna	• wymienić najważniejsze kierunki filozoficzne współczesności	• zreferować założenia współczesnych nurtów filozoficznych	• omówić relacje pomiędzy filozofią a rzeczywistością współczesną	• porównać współczesne nurty filozoficzne	• podjąć dyskusję na temat współczesnych nurtów filozoficznych
Sztuka współczesna	• wymienić cechy dominujących w epoce stylów sztuki • omówić nowe formy artystyczne	• rozpoznać na przykładach dominujące style sztuki współczesnej • wymienić nazwiska najważniejszych twórców epoki i	• wskazać najważniejsze tendencje we współczesnej muzyce rozrywkowej i je omówić	• wskazać dominujące tendencje w teatrze współczesnym	• przeanalizować wybrane dzieło sztuki na podstawie podanych kryteriów

		rozpoznać ich dzieła • wskazać najważniejsze tendencje w historii kina powojennego			
WSPÓŁCZESNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI					
Wprowadzenie do literatury współczesnej	• wymienić tendencje we współczesnej literaturze światowej	• wskazać najważniejszych twórców literatury światowej	• wskazać najważniejsze tendencje w literaturze polskiej i omówić ich związek z wydarzeniami historycznymi	• wymienić i scharakteryzować tematy dominujące w literaturze polskiej	• omówić wybrany trend literatury światowej
Poeta zanurzony w tradycji – liryka Stanisława Balińskiego*	• zrelacjonować treść wierszy <i>Romans wieczorny</i> i <i>Monument</i>	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego w obu wierszach • omówić sposób ukazania motywu natury w wierszu <i>Romans wieczorny</i> • wskazać konteksty historycznoliterackie	• wskazać aluzje i nawiązania do epok i konwencji i literackich • porównać wiersz <i>Romans wieczorny</i> ze <i>Świtezianką</i> Adama Mickiewicza • zrekonstruować program poetycki artysty w wierszu <i>Monument</i>	• zinterpretować znaczenie motywów pojawiających się w wierszach	• omówić wykorzystanie toposu natury w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok
Nostalgia w powojennej twórczości Kazimierza Wierzyńskiego*	• zrelacjonować treść wierszy <i>Zapach</i> i <i>Kufer</i> • zaprezentować sytuację liryczną wierszy	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszach • wskazać konteksty historycznoliterackie	• wskazać obecne w wierszach elementy poezji romantycznej • odnieść wymowę wiersza do doświadczeń współczesnych	• zinterpretować metaforykę utworów • zinterpretować symboliczne znaczenie strychu i kufra w wierszu <i>Kufer</i>	• omówić wykorzystanie toposu tułacza w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok

			emigrantów		
Powieść-świadek – <i>Droga donikąd</i> Józefa Mackiewicza (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść poznanych fragmentów	• wskazać realia historyczne opisane w powieści • wskazać cechy reportażu w powieści • wskazać konteksty historyczne	• wskazać i omówić fragmenty opisujące życie bohaterów w przestrzeni zsovietu	• zinterpretować warstwę symboliczną utworu	• omówić kontekst historyczny
Bohaterowie i ich wybory – <i>Droga donikąd</i> Józefa Mackiewicza (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować działania bohaterów	• scharakteryzować bohaterów • omówić różne spojrzenia bohaterów na nową polityczną rzeczywistość • wskazać konteksty społeczne, historyczne	• zrekonstruować światopogląd bohaterów w na podstawie ich słów i zachowań	• zinterpretować tytuł powieści	• zaprezentować uniwersalną wymowę powieści
<i>Dżuma</i> Alberta Camusa – różne poziomy odbioru powieści (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść powieści	• wskazać elementy powieści pozwalające traktować ją jako parabolę • wskazać metaforyczne odczytania powieści	• uzasadnić, w oparciu o tekst, możliwość odczytania utworu jako opowieści o chorobie, wojnie, systemie totalitarnym, ogólnym problemie zła w świecie	• zinterpretować zakończenie utworu	• omówić konteksty potrzebne do interpretacji utworu
Bohaterowie w konfrontacji ze złem – <i>Dżuma</i> Alberta Camusa (lektura obowiązkowa)	• scharakteryzować życie mieszkańców Oranu przed dżumą i	• omówić postawy bohaterów wobec dżumy w znaczeniu dosłownym i metaforycznym • wskazać konteksty	• zinterpretować historię Jeana Tarrou	• rozpatrzeć postawę doktora Rieux w kontekście filozofii	• dokonać analizy kazań ojca Paneloux

	w trakcie epidemii	potrzebne do interpretacji utworu		egzystencjalnej	
<i>Dżuma</i> Alberta Camusa – kształt artystyczny utworu	wskazać różne formy narracji w powieści	określić funkcję różnych form narracyjnych w utworze	wypowiedzieć się na temat stosunku narratora do orańczyków oraz bohaterów drugoplanowych	omówić funkcję uniwersalizacji czasu i przestrzeni w powieści	analizować sposób opisu miasta w powieści
Motyw zła w literaturze	wymienić utwory, w których pojawił się motyw zła	rozpoznać i skategoryzować realizacje motywu zła w opisywanych utworach	omówić różne sposoby opisywania zła w utworach literackich	przeanalizować sposób ukazania zła w utworach literackich	omówić sposób przedstawienia zła w tekście nieliterackim
Kreowanie świata poprzez słowo – <i>W środku życia</i> Tadeusza Różewicza*	przedstawić sytuację liryczną	- wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego - rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w wierszu	- wykorzystać odpowiednie konteksty w interpretacji kreacji podmiotu lirycznego - omówić funkcję środków językowych w budowaniu przesłania wiersza	- zinterpretować symbolikę noża i chleba w kontekście utworu - zinterpretować zakończenie wiersza	dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
Dialog z kulturą w wierszu Tadeusza Różewicza*	- przedstawić sytuację liryczną - przytoczyć kontekst mitologiczny – mit o Dedalu i Ikarze	- wskazać powiązania pomiędzy obrazem a wierszem - rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	- omówić reinterpretację mitu dokonaną przez Pietera Bruegla - omówić stosunek podmiotu lirycznego do Ikara w pierwszej i drugiej części wiersza	zinterpretować znaczenie tytułu	omówić wykorzystanie toposu Ikara w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok

			• określić funkcję środków językowych użytych w wierszu		
Poeta wobec braku Boga – <i>bez</i> Tadeusza Różewicza*	• przedstawić sytuację liryczną	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego • wskazać nawiązania biblijne obecne w wierszu	• wskazać konteksty filozoficzne	• zinterpretować początek utworu	• zinterpretować wiersz w kontekście filozofii egzystencjalnej i nietzscheańskiej tezy „Bóg umarł”
Współczesne piekło – <i>brama</i> Tadeusza Różewicza i <i>Epitafium dla Włodzimierza Wysockiego</i> Jacka Kaczmarskiego*	• opisać przestrzeń przedstawioną w wierszu • wskazać aluzję literacką w wierszu Różewicza i piosence Kaczmarskiego • zrelacjonować treść piosenki Jacka Kaczmarskiego	• wskazać elementy groteski w wierszu Różewicza • wskazać i omówić kontekst historyczny w piosence Kaczmarskiego • wskazać środki językowe w piosence Jacka Kaczmarskiego	• określić funkcję groteski w wierszu Różewicza • określić funkcję środków językowych w piosence • omówić wykorzystanie nawiązań do <i>Boskiej komedii</i> Dantego w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok	• zinterpretować znaczenie wizji piekła przedstawionych w obu tekstach • zinterpretować zakończenie piosenki Jacka Kaczmarskiego	• zinterpretować symboliczne znaczenie bramy w kontekstach : religijnym, literackim, historycznym
Poetycki pomnik – <i>Matka odchodzi</i> Tadeusza Różewicza*	• zrelacjonować treść fragmentów • wskazać środki językowe użyte we fragmentach i określić ich funkcję	• wypowiedzieć się na temat kreacji narratora i podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w podanych fragmentach • wskazać w tekście cechy literatury funeralnej	• omówić sposób opisywania matki w podanych fragmentach • omówić sposób przedstawienia emocji w podanych	• omówić sposób przedstawienia samotności osoby umierającej • zinterpretować przesłanie wierszy	• omówić wykorzystanie toposu matki w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok

		• wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	fragmentach • określić funkcję środków językowych użytych w podanych fragmentach • porównać język liryki z językiem prozy we fragmentach		
Obraz państwa totalitarnego w <i>Roku 1984</i> George'a Orwella (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść powieści • zaprezentować ministerstwa Oceanii i zakres ich działalności	• zaprezentować podział społeczny Oceanii i scharakteryzować przestrzeń, w której rozgrywa się akcja • wymieni i omówić sposoby sprawowania kontroli nad obywatelami • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• omówić rolę Emmanuela Goldsteina w procesie kreacji państwa totalitarnego • omówić funkcję konfliktów w zbrojnych w procesie kształtowania się państwa totalitarnego	• wypowiedzieć się na temat relacji między ludzkich w państwie totalitarnym	• przywołać i omówić konteksty kulturowe, historyczne i społeczno-polityczne
Kondycja człowieka i człowieczeństwo w warunkach państwa totalitarnego (lektura obowiązkowa)	• scharakteryzować Winstona i Julię	• zaprezentować, na czym polega wolność według Winstona i jak postrzega ją Julia • zaprezentować, na czym polega bunt bohaterów • wskazać konteksty potrzebne do	• wyjaśnić przyczyny różnych sposobów w postrzegania wolności przez bohaterów • omówić koncepcję człowieczeństwa	• zinterpretować słowa Winstona • zinterpretować zakończenie powieści	• podjąć dyskusję na temat człowieczeństwa w kontekście utworu

		interpretacji utworu	na podstawie ostatniej rozmowy Winstona z O'Brienem • przywołać konteksty literackie dotyczące człowieczeństwa i wolności		
Językowy obraz świata – nowomowa w <i>Roku 1984</i> Orwella (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić, na czym polega kontrola nad przeszłością • scharakteryzować nowomowę	• wyjaśnić, na czym polega <i>dwójmyślenie</i> • wyjaśnić funkcję redukcji słownictwa w procesie indoktrynacji	• omówić funkcję kontroli przeszłości w państwie totalitarnym	• w kontekście lektury wyjaśnić znaczenie słów Ludwiga Wittgensteina	• podjąć dyskusję na temat tezy głoszącej, że granice naszego języka są granicami naszego świata
<i>Rok 1984</i> George'a Orwella – konteksty	• porównać metody przesłuchań opisane w <i>Roku 1984</i> z metodami śledczymi przedstawionymi w <i>Innym świecie</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego	• przywołać obrazy antyutopii w znanych sobie filmach • zaprezentować literackie obrazy władzy totalitarnej w znanych sobie tekstach literackich	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny	• przeanalizować plakaty propagandowe i porównać je z obrazem świata przedstawionym przez Orwella	• omówić adaptacje książki Orwella
Motyw utopii w literaturze	• wymienić utwory, w których zawarty jest motyw utopii	• rozpoznać i skategoryzować realizacje motywu utopii w opisanych utworach	• omówić różne sposoby przedstawiania utopii w utworach literackich	• interpretować motyw utopii w odniesieniu do kontekstów: historycznego, społecznego i politycznego	• przeanalizować sposób ukazania utopii w utworach literackich
Kto przyniesie światu moralne ocalenie? – <i>Traktat</i>	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot	• określić tematykę <i>Traktatu moralnego</i>	• wyjaśnić, w jaki sposób została przedstawiona relacja	• zinterpretować zakończenie traktatu	• omówić funkcję zabiegów retorycznych

<i>moralny</i> Czesława Miłosza (lektura obowiązkowa)	liryczny i adresata lirycznego	• omówić kreację podmiotu lirycznego • wskazać w tekście postawę, którą zaleca poeta wobec wszelkich idei, teorii, programów • wskazać wykorzystane w utworze zabiegi retoryczne	człowiek – historia • omówić zaproponowany przez podmiot liryczny sposób ocalenia moralnego		
Odezwa do rządzących – <i>Który skrzywdziłeś</i> Czesława Miłosza*	• przedstawić sytuację liryczną • wskazać adresata utworu	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • przedstawić zawartą w utworze koncepcję artysty i sztuki	• omówić funkcję zastosowanej w utworze liryki apelu • wskazać konteksty literackie odnoszące się do roli poety w zbiorowości	• zinterpretować ostatni wers utworu • zinterpretować przesłanie utworu	• podjąć dyskusję na temat aktualności wiersza
<i>Ars poetica?</i> Czesława Miłosza – dialog z tradycją*	• zrelacjonować treść wiersza	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać w tekście fragmenty mówiące o problemach związanych z aktem tworzenia dzieła literackiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw poety	• omówić sposób przedstawienia artysty w wierszu • wyjaśnić, jaka, według podmiotu lirycznego, powinna być relacja między formą a treścią dzieła • scharakteryzować język wywołu poetyckiego • wskazać konteksty dotyczące ujęcia motywu <i>ars poetica</i>	• omówić sposób przedstawienia a motywu poety w różnych utworach literackich	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
35. O społecznej i intymnej roli języka – <i>Moja wierna mowa</i> Czesława Miłosza*	• zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu • zaprezentować utwory, w których	• omówić kontekst historyczny utworu • omówić kontekst biograficzny utworu • omówić powiązania pomiędzy	• zinterpretować metaforę utworu • zinterpretować ostatnią strofę wiersza	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza

		pojawia się motyw ojczyzny	kontekstem biograficznym i historycznym a treścią utworu • omówić sposób przedstawienia motywu ojczyzny w różnych utworach literackich		
Odwrócony topos raju – <i>Nad strumieniem</i> Czesława Miłosza*	• przedstawić sytuację liryczną • określić rodzaj liryki	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw raju	• określić funkcję środków językowych • omówić sposób przedstawienia natury w wierszu • wyjaśnić, na czym polega paradoksalny charakter piękna • omówić odwołanie do motywu raju w utworze • wskazać konteksty literackie dotyczące kreacji świata	• zinterpretować zakończenie utworu • omówić sposób przedstawienia a motywu raju w różnych utworach literackich	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
Poetycki obraz Apokalipsy – <i>U wrót doliny</i> Zbigniewa Herberta*	• przedstawić sytuację liryczną • wskazać kontekst biblijny • zaprezentować różne postawy ludzkie wobec nieuniknionego	• omówić kreację podmiotu lirycznego • określić rodzaj stylów językowych zestawionych ze sobą w utworze • wskazać kontekst historyczny – II wojnę światową, obozy koncentracyjne • wskazać konteksty kulturowe	• omówić znaczenie czasu i przestrzeni w wierszu • omówić stosunek bohaterów wiersza do innych ludzi, zwierząt i przedmiotów • zaprezentować utwory, w których pojawia się	• omówić sposób przedstawienia a motywu sądu ostatecznego w różnych utworach literackich	• wypowiedzieć się na temat uniwersalnej wymowy wiersza

			motyw sądu ostatecznego		
Konfrontacja dwóch koncepcji sztuki – <i>Apollo i Marsjasz</i> Zbigniewa Herberta*	• przedstawić sytuację liryczną • zrelacjonować mit o Apollu i Marsjaszu • określić rodzaj liryki	• określić, jaką koncepcję sztuki symbolizuje Apollo, a jaką – Marsjasz • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić kreację Apolla w wierszu Herberta • omówić sposób przedstawienia Marsjasza • omówić funkcję kontrastowego zestawienia Apolla i Marsjasza • omówić funkcję cierpienia w wierszu	• zinterpretować początkowe wersy utworu • zinterpretować zakończenie wiersza	• wypowiedzieć się na temat dwóch koncepcji sztuki przedstawionych w wierszu
<i>Dlaczego klasycy</i> Zbigniewa Herberta* – manifest artystyczny poety	• przedstawić sytuację liryczną • określić rodzaj liryki	• wskazać części kompozycyjne utworu • zaprezentować kontekst historyczny wiersza • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• wypowiedzieć się na temat postawy Tukidydesa • skonfrontować ze sobą postawy Tukidydesa i współczesnych dowódców • określić artystyczne credo poety poprzez udzielenie odpowiedzi na pytanie zawarte w tytule	• zinterpretować ostatnią strofę	• podjąć dyskusję na temat roli i zadań sztuki w kontekście utworu
Refleksje na temat historii i kultury – <i>Akropol</i> Zbigniewa Herberta*	• zrelacjonować treść eseju	• wskazać cechy gatunkowe eseju w tekście • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić, opisane przez Herberta, doświadczenie podróży • wyjaśnić, na czym polegały obawy poety	• zinterpretować tytuł zbioru <i>Labirynt nad morzem</i>	• omówić refleksje poety na temat współczesnego oglądu sztuki greckiej

			przed konfrontacją z Akroplem • określić funkcję środków językowych użytych w tekście		
O postawie wyprostowanego – <i>Przesłanie Pana Cogito</i>	• określić sytuację liryczną w wierszu • wskazać adresata lirycznego	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać konteksty filozoficzne w odniesieniu do kreacji podmiotu lirycznego • na podstawie wiersza stworzyć kodeks moralny człowieka wyprostowanego	• określić funkcję wykorzystanych w wierszu kontekstów kulturowych • określić funkcję wykorzystanych w wierszu środków językowych • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw mędrca	• zinterpretować metaforę wiersza	• omówić sposób przedstawienia motywu mędrca w różnych utworach literackich
Poeta w czasie wojennym – <i>Raport z oblężonego miasta</i> Zbigniewa Herberta	• zaprezentować sytuację liryczną przedstawioną w utworze	• omówić kreację podmiotu lirycznego • odnieść treść wiersza do tytułowej formy raportu • wskazać konteksty historyczne w wierszu	• omówić sytuację egzystencjalną człowieka żyjącego w oblężonym mieście • omówić sposób przedstawienia kronikarza w wierszu Herberta i <i>Dżumie</i> Alberta Camusa • omówić funkcję kontekstów historycznych w wierszu	• zinterpretować metaforę oblężenia w kontekście innych utworów literackich	• porównać sposób przedstawienia oblężenia w wierszu Herberta i <i>Dżumie</i> Alberta Camusa, uwzględniając konteksty filozoficzne
	• zrelacjonować treść wiersza	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego, uwzględniając kontekst biograficzny • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić topos błazna w odniesieniu do wcześniej poznanych lektur • określić funkcję środków językowych użytych w tekście	• zinterpretować zakończenie wiersza	• zinterpretować wiersz w kontekście historycznym i w odniesieniu do prawd uniwersalnych

Człowiek wobec natury – <i>Rozmowa z kamieniem</i> Wisławy Szymborskiej .	- wymienić cechy charakterystyczne dla twórczości Wisławy Szymborskiej - zrelacjonować treść wiersza	- omówić kompozycję wiersza - wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego	- omówić specyfikę twórczości Wisławy Szymborskiej - omówić funkcję powtórzeń - wypowiedzieć się na temat wyłaniającego się z utworu obrazu człowieka	zinterpretować sformułowane przez kamień argumenty	podjąć dyskusję na temat zawartej w wierszu koncepcji człowieczeństwa
Poetycki akt kreacji – <i>Radość pisania</i> Wisławy Szymborskiej * .	opisać świat wykreowany przez poetkę	- omówić kreację podmiotu lirycznego - wskazać środki językowe służące do wykreowania efektu plastyczności i zmysłowości	- porównać zaprezentowany w wierszu świat poetycki ze światem realnym - omówić motyw poety kreatora w odniesieniu do wiersza i innych utworów literackich	- zinterpretować metaforę wiersza - zinterpretować tytuł utworu - zinterpretować puentę utworu	dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
Filozoficzny namysł nad człowiekiem – <i>Monolog dla Kasandry</i> Wisławy Szymborskiej *	- zaprezentować sytuację liryczną - wskazać fragmenty nawiązujące do mitologicznego o źródła	- wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w odniesieniu do kontekstu mitologicznego - omówić kompozycję wiersza - zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw Kasandry - wskazać środki językowe użyte w tekście	- zaprezentować i zinterpretować wnioski Kasandry na temat jej postawy - odnieść przesłanie wiersza do kontekstów filozoficznych - omówić funkcję środków językowych użytych w tekście	- zinterpretować obecne w utworze przeciwstawienie <i>ja – oni</i> - przeanalizować stosunek Kasandry do umiejętności jasnowidzenia - zinterpretować zakończenie wiersza	omówić sposób przedstawienia motywu Kasandry w różnych utworach literackich
Namysł nad sztuką zideologizowaną – <i>Miniatura średniowieczna</i> Wisławy Szymborskiej * .	- omówić sytuację liryczną w wierszu - wskazać elementy opisanej w wierszu feudalnej rzeczywistości	- odnaleźć w wierszu zarzuty wobec sztuki podporządkowanej konkretnej wizji świata - wskazać konteksty kulturowe i historyczne	- omówić funkcję idealizacji i świata - omówić funkcję użytych w tekście środków językowych	- zaprezentować uniwersalną wymowę wiersza - odnieść problematykę wiersza do	podjąć dyskusję na temat zasadności istnienia sztuki zideologizowanej

	• określić rodzaj liryki			znanych sobie kontekstów literackich i kulturowych	
Życie jako przedstawienie – <i>Życie na poczekaniu</i> Wisławy Szymborskiej *	• zaprezentować sytuację liryczną wiersza • wskazać sformułowania związane z teatrem	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego	• wypowiedzieć się na temat zapisanej w utworze wizji roli człowieka w świecie • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos <i>theatrum mundi</i>	• zinterpretować funkcję odwołań do teatru w wierszu • zinterpretować zakończenie wiersza	• omówić sposób przedstawienia toposu <i>theatrum mundi</i> w różnych utworach literackich
Namysł nad fenomenem zła – <i>Nienawiść</i> Wisławy Szymborskiej .	• wskazać przedstawione w wierszu przyczyny istnienia nienawiści i skutki jej działań	• wskazać środki językowe użyte w tekście • scharakteryzować tytułową nienawiść • wskazać konteksty historyczne i społeczne, które łączą się z problematyką utworu	• określić funkcję środków językowych • odnieść problematykę wiersza do zakończenia <i>Dżumy</i> Alberta Camusa • omówić funkcję zastosowanej w wierszu ironii	• zinterpretować metaforę wiersza • zinterpretować zakończenie utworu	• sformułować uniwersalne przesłanie wiersza
Kochankowie jako motyw literacki – *** [<i>Jestem Julią...</i>] Haliny Poświatowskiej *	• zaprezentować sytuację liryczną w wierszu	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać utwory, w których pojawia się motyw kochanków	• omówić sposób przeżywania miłości przez podmiot liryczny • omówić sposób mówienia o miłości – w kontekście biologicznym i kulturowym	• zinterpretować znaczenie specyficznej kompozycji wiersza	• omówić sposób przedstawienia motywu kochanków w różnych utworach literackich

			• omówić tragizm podmiotu lirycznego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw kochanków		
Śmierć i miłość w wierszu ***[<i>Zawsze kiedy chcę żyć krzyczę...</i>]Haliny Poświatowskiej*	• zaprezentować sytuację liryczną w wierszu • określić rodzaj liryki	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w kontekście biograficznym • zaprezentować koncept, na podstawie którego poeta konstruuje swój wiersz	• omówić sposób przedstawienia motywów miłości i śmierci w wierszu • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos <i>vanitas</i>	• zinterpretować użytą w wierszu grę słów • zinterpretować puentę utworu	• omówić sposób przedstawienia toposu <i>vanitas</i> w różnych utworach literackich
Piosenka o ludzkim losie – <i>Niech żyje bal</i> Agnieszki Osieckiej*	• zaprezentować sytuację liryczną w piosence • wskazać adresata lirycznego	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wypowiedzieć się na temat relacji podmiotu lirycznego z adresatem lirycznym • wskazać konteksty obyczajowe z czasów PRL-u	• omówić sposób przedstawienia życia i śmierci w utworze • omówić znaczenie motywu <i>danse macabre</i> w wierszu	• dokonać analizy stylistyki tekstu i określić jej funkcje	• wskazać i omówić kontekst filozoficzny – epikureizm
Estetyka kiczu i przestrzeń sacrum w <i>Karuzeli z madonnam</i> Mirona Białoszewskiego*	• zaprezentować sytuację liryczną przedstawioną w wierszu • określić rodzaj liryki	• zaprezentować kolorystykę zawartą w wierszu • wskazać fragmenty, w których język literacki łączy się z językiem potocznym • wskazać w wierszu fragmenty charakterystyczne dla poezji lingwistycznej • wyjaśnić, kim są madonny w wierszu Białoszewskiego	• omówić sposób przedstawienia ruchu karuzeli w utworze • omówić funkcję kolorystyki zawartej w wierszu • wyjaśnić, w jaki sposób został w wierszu osiągnięty efekt melodyjności • omówić funkcję	• odnaleźć motyw karuzeli w innych utworach literackich i omówić sposób jego wykorzystania	• omówić sposób przedstawienia motywu Madonny w różnych utworach literackich

		• wskazać konteksty literackie, kulturowe i religijne w wierszu • wskazać utwory, w których pojawia się motyw Madonny	łączenia języka literackiego z potocznym • omówić funkcję kontekstów literackich, kulturowych i religijnych w wierszu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw Madonny		
Sakralizacja codzienności – <i>Podłoga błogosław</i> Mirona Białoszewskiego*	• wskazać w wierszu zwroty należące do sfery sacrum i profanum • wskazać adresata wiersza	• wskazać parafrazy i motywy biblijne w wierszu • wskazać konteksty kulturowe i religijne • wskazać utwory, w których pojawia się motyw codzienności	• omówić funkcję parafraz i motywów biblijnych w wierszu • omówić warstwę brzmieniową wiersza • wyjaśnić, na czym polega poetycka deklaracja Białoszewskiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw codzienności	• na podstawie fragmentów tekstów zamieszczonych w podręczniku wypowiedzieć się na temat symbolicznej funkcji przedmiotów codziennego użytku	• omówić sposób przedstawienia motywu codzienności w różnych utworach literackich
<i>namuzowywanie</i> – deklaracja poetycka Mirona Białoszewskiego*	• wyjaśnić znaczenie neologizmów użytych w wierszu	• na podstawie wiersza sformułować prośbę, z jaką podmiot liryczny zwraca się do muzy • dokonać analizy słowotwórczej neologizmów, utworzonych przez Białoszewskiego • wskazać konteksty literackie odnoszące się do wykorzystania motywu muzy	• wyjaśnić, na czym polega lingwistyczny charakter wiersza • wskazać związek pomiędzy budową neologizmów a problematyką wiersza • wyjaśnić, z czego wynika żartobliwy charakter wiersza	• zinterpretować motyw muzy użyty w wierszu i w kontekście mitologicznym	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza

			<i>namuzywany</i>		
Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• uporządkować informacje zawarte w tekście	• przetworzyć informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autorki • przedstawić i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę z tezami postawionymi przez autorów
Temat śmierci w poezji Jarosława Marka Rymkiewicza* (<i>Na ciało moje gdy umiera, Moje dzieło pośmiertne, Ogród w Milanówku – poezja brzoź i kotów</i>)	• zaprezentować sytuację liryczną ukazaną w wierszach • określić gatunek literacki utworu <i>Na ciało moje gdy umiera</i>	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszach • wskazać elementy naturalizmu w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • wskazać słowa klucze w każdym z omawianych wierszy • wskazać cechy gatunkowe sonetu w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • wskazać konteksty historycznoliterackie, literackie i kulturowe	• wskazać nawiązania do poezji barokowej w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • omówić sposób wykorzystania toposów <i>vanitas</i> i <i>memento mori</i> w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • odnieść przesłanie wiersza <i>Moje dzieło pośmiertne</i> do toposu <i>exegi monumentum</i> • omówić groteskowy charakter utworu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • omówić znaczenie słów kluczy i symboli w wierszu <i>Ogród w Milanówku – poezja brzoź i kotów</i> • omówić relację człowieka ze światem natury w wierszu <i>Ogród w Milanówku – poezja brzoź i kotów</i>	• zinterpretować metaforę w omawianych utworach • wskazać inne utwory literackie o charakterze autotematycznym i omówić je w kontekście wiersza <i>Moje dzieło pośmiertne</i> • omówić symbolikę trumny w wierszu <i>Moje dzieło pośmiertne</i>	• omówić topos ogrodu w wierszu Rymkiewicza i w innych, znanych sobie, tekstach kultury
Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki,	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworu	• omówić funkcję środków językowych w tekście

	interpretacji tekstu		historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny		
<i>Współczucie</i> Sławomira Mrożka* – mechanizmy działania ludzkiej psychiki	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać elementy ironii i groteski w utworze	• określić funkcję ironii i groteski w utworze • wskazać nawiązania do egzystencjalizmu	• zinterpretować puentę opowiadania • omówić obraz ludzkiej natury, który wyłania się z utworu	• podjąć polemikę z przesłaniem utworu
Realne i metaforyczne więzienie w opowiadaniu <i>Mój przyjaciel nieznanomy</i> Sławomira Mrożka*	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji	• scharakteryzować narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać ironię • wskazać konteksty społeczno-polityczne i kulturowe	• określić funkcję środków językowych • omówić funkcję zacytowanego fragmentu <i>Hamleta</i> Williama Szekspira • wypowiedzieć się na temat postawy moralnej narratora • określić funkcję ironii w tekście • omówić symboliczne znaczenie gołębia	• zinterpretować zakończenie utworu • zinterpretować tytuł opowiadania • zinterpretować utwór w kontekście państwa totalitarnego • odnieść symboliczne znaczenie gołębia do problematyki utworu	• omówić różne sposoby ukazania motywu szatana w różnych tekstach kultury
Dramat o rodzinie i społeczeństwie – <i>Tango</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• opisać przestrzeń sceniczną • zrelacjonować treść dramatu	• scharakteryzować bohaterów dramatu • zaprezentować bohaterów dramatu jako reprezentantów grup społecznych	• wyjaśnić, na czym polega odwrócenie ról w świecie <i>Tanga</i> • omówić wyłaniający się z dramatu obraz rodziny i stosunków międzyludzkich • omówić relacje pomiędzy członkami rodziny a Edkiem w kontekście	• zinterpretować utwór jako dramat rodzinny • zinterpretować tytuł utworu	• zinterpretować zakończenie utworu jako parabolę polityczną

			problematyki społecznej • omówić postawy poszczególnych członków rodziny jako reprezentantów w różnych postaw społecznych		
Obraz buntu w <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• zdefiniować pojęcie buntu • wymienić cechy bohatera romantycznego	• scharakteryzować Artura • wskazać cechy bohatera romantycznego w Arturze • wskazać cechy stylu romantycznego w wypowiedziach Artura • wskazać elementy groteskowe w utworze • wskazać konteksty literackie i historycznoliterackie	• wyjaśnić przyczyny niezgody Artura na zastaną rzeczywistość • omówić funkcję narzuconego przez Artura ceremoniału • porównać wypowiedzi Artura do monologów Konrada, wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy nimi • omówić funkcję groteski w utworze • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw buntu	• omówić tragizm Artura	• omówić sposób przedstawienia motywu buntu w różnych utworach literackich
Wokół <i>Tanga</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• przedstawić trzy tańce opisane w: <i>Panu Tadeuszu</i> Adama Mickiewicza, <i>Weselu</i> Stanisława Wyspiańskiego i <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka	• porównać trzy tańce przedstawione w różnych tekstach literackich: <i>Panu Tadeuszu</i> Adama Mickiewicza, <i>Weselu</i> Stanisława Wyspiańskiego i <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka	• omówić portrety polskiej inteligencji w różnych tekstach kultury • porównać sposoby ukazania konfliktów społecznych w różnych tekstach literackich	• zinterpretować plakat Andrzeja Pągowskiego	• wypowiedzieć się na temat trudnych wyborów młodego bohatera w różnych tekstach literackich i filmowych
<i>Wypełnić czytelnym piórem, Tłum, który tłumi i</i>	• wymienić wyrażenia, zwroty i formy językowe	• określić problematykę utworów	• odnieść treść wierszy do kontekstu historycznego	• zinterpretować zakończenia utworów	• omówić funkcję niejednorodności

<i> tłumaczy</i> Stanisława Barańczaka* – gry językowe poety	charakterystyczne dla języka urzędowego oraz sformułowania charakterystyczne dla stylu poetyckiego w <i>Wypełnić czytelnym pismem</i> • wskazać wyrazy i sformułowania charakteryzujące tłum w wierszu <i>Thum, który tłum i tłumaczy</i>	• wypowiedzieć się na temat sposobu traktowania człowieka w państwie totalitarnym w kontekście wierszy • wskazać paradoks w wierszu <i>Thum, który tłum i tłumaczy</i> • wskazać elementy poetyki lingwistycznej w omawianych utworach	– rzeczywistości PRL-u • wyjaśnić funkcję paradoksu w wierszu <i>Thum, który tłum i tłumaczy</i>	• podjąć dyskusję na temat uniwersalności i omawianych wierszy	stylistycznej wiersza • analizować warstwę językową wiersza
Skargi do Pana Boga – <i>Drogi kąciku porad</i> i <i>Widokówka z tego świata</i> Stanisława Barańczaka*	• zrelacjonować treść wierszy • wskazać adresatów lirycznych wierszy	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotów lirycznych w wierszach • omówić kompozycję utworów • określić problematykę utworów • wskazać teksty literackie, w których pojawia się motyw rozmowy człowieka z Bogiem	• omówić sposób przedstawienia świata i człowieka w wierszach • omówić różne postawy bohaterów literackich wobec Boga	• zinterpretować zakończenia utworów • zinterpretować tytuł wiersza <i>Widokówka z tego świata</i>	• przeanalizować stronę graficzną wiersza <i>Drogi kąciku porad</i>
Interpretacja tekstu – ćwiczenia	• odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstu	• zinterpretować tekst według podanych wskazówek	• wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, biblijny, filozoficzny, egzystencjalny	• określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworu	• omówić środki językowe w tekście
Prawda i kreacja w opowiadaniu Jorge Luisa Borgesa <i>Zwierciadło i maska</i>	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaje narracji	• wskazać problematykę opowiadania • wskazać odniesienia intertekstualne • wskazać wykorzystane w utworze konwencje	• wskazać i zinterpretować symbole pojawiające się w opowiadaniu • omówić cechy trzech wersji utworu	• zinterpretować zakończenie opowiadania	• podjąć dyskusję na temat wartości odniesień intertekstualnych w literaturze

			i zinterpretować wywołane przez nie reakcje • określić funkcję odniesień intertekstualnych		
Rozważania o totalitaryzmie – <i>Natura i obłąd</i> Zygmunta Kubiaka*	• zrelacjonować treść eseju • zaprezentować problematykę poszczególnych części eseju	• omówić kompozycję tekstu • zaprezentować ideał nowego człowieka w państwie totalitarnym • zaprezentować mechanizm kształtowania się <i>postawy totalistycznej</i> • wskazać cechy gatunkowe eseju	• omówić funkcję nawiązań kulturowych	• wyjaśnić, w czym przejawia się ekspresja językowa autora i określić jej funkcję	• podjąć dyskusję na temat obowiązków ludzkości względem przyszłych pokoleń
Straszny i śmieszny obraz PRL-u. <i>Mała apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść utworu • omówić świat przedstawiony w powieści • opisać przedstawioną w utworze rzeczywistość PRL-u	• wypowiedzieć się na temat narracji • wskazać elementy autobiograficzne w utworze • scharakteryzować bohaterów pod kątem ich postaw i stosunku do ustroju	• wypowiedzieć się na temat funkcji nieokreślonego czasu i przestrzeni w powieści	• omówić symbolikę przestrzeni w powieści	
Wędrowka w poszukiwaniu odpowiedzi – <i>Mała apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować etapy wędrowki bohatera-narratora	• scharakteryzować bohatera-narratora • wskazać toposy i motywy literackie wykorzystane w kreacji przestrzeni • wskazać elementy katastroficzne w powieści	• omówić motywy działania bohatera • wskazać konteksty biblijne i omówić ich funkcję	• wypowiedzieć się na temat symbolicznego o znaczenia wędrowki bohatera • zinterpretować znaczenie tytułu	• podjąć dyskusję na temat roli <i>paradygmatu polskiej kultury tyrtejskiej</i> w powieści
<i>Mała apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego w dialogu z tekstami kultury	• wskazać utwory, w których pojawiają się podobne wątki i motywy	• zaprezentować różne ujęcia motywu samobójstwa w tekstach literackich	• omówić sposób ukazania motywu miłości w rzeczywistości państwa totalitarnego w <i>Małej Apokalipsie</i> i <i>Mistrzu i Małgorzacie</i> Bułhakowa oraz w innych	• porównać obraz i funkcję przestrzeni w powieści Konwickiego i <i>Procesie</i> Franza Kafki	• omówić, jaką funkcję pełni szpital psychiatryczny w powieściach <i>Mała Apokalipsa</i> oraz <i>Mistrz i Małgorzata</i>

			tekstach kultury		
Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	• uporządkować informacje zawarte w tekście	• przetworzyć informacje zawarte w tekście	• rozpoznać główny problem w tekście	• sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autorki • przedstawić i uzasadnić własne sądy	• podjąć polemikę z tezą artykułu
Realizm i symbolika stanu wojennego – <i>Raport o stanie wojennym</i> Marka Nowakowskiego (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść opowiadania	• zaprezentować kontekst historyczny • wypowiedzieć się na temat narracji • omówić kreację postaci • wymienić, jakie środki językowe zostały użyte w tekście	• wskazać elementy symboliczne i omówić ich znaczenie • omówić funkcję środków językowych • omówić sposób realizacji założeń małego realizmu w opowiadaniu	• zinterpretować tytuł opowiadania • zinterpretować znaczenia niedosłowne w opowiadaniu	• zinterpretować symboliczne znaczenie zdjęcia Chrisa Niedenthala
Edek w nowej rzeczywistości – <i>Górą Edek</i> Marka Nowakowskiego (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść opowiadania • scharakteryzować bohaterów opowiadania	• omówić kreację bohaterów • wypowiedzieć się na temat narracji • wskazać konteksty: społeczno-obyczajowy i literacki	• omówić funkcję nawiązań do <i>Tanga</i> Sławomira Mrożka • omówić kontekst społeczno-obyczajowy lat 90. XX wieku	• wyjaśnić symboliczny sens sceny na parkingu • zinterpretować tytuł	• omówić konteksty: społeczno-obyczajowy i literacki
Liryczno-nostalgiczna prawda o czasach PRL-u. <i>Już czas na sen</i> Jeremiego Przybory*	• zrelacjonować treść piosenki • wymienić, czego brakuje obywatelom ojczyzny, do której zwraca się podmiot liryczny	• omówić wyłaniający się w utworu obraz mężczyzny i kobiety	• zaprezentować wyłaniający się w utworu obraz Polski lat 60. XX wieku • omówić funkcję użytych w piosence środków językowych	• zinterpretować sensy niedosłowne piosenki	• przeanalizować język utworu
Poezja stanu wojennego*	• zaprezentować kontekst historyczny utworów	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotów lirycznych w wierszach • wskazać środki językowe w wierszach	• sformułować tezy interpretacyjne • omówić funkcję środków językowych w wierszach	• zinterpretować tytuły wierszy • porównać utwory pod kątem ukazania	• podjąć dyskusję na temat roli artysty

		• wskazać konteksty interpretacyjne	• omówić zapisany w utworach sposób postrzegania stanu wojennego	tematu stanu wojennego	
Między codziennością a polityką – <i>Jeszcze w zielone gramy</i> Wojciecha Młynarskiego	• zrelacjonować treść piosenki	• wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w tekście • przywołać kontekst mitologiczny	• określić funkcję kontekstu mitologicznego • wskazać w tekście piosenki symbole i omówić ich znaczenie oraz funkcję, jaką pełnią w utworze	• zinterpretować metaforę utworu	• analizować funkcjonalność zabiegów językowych
<i>Wieża</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego – studium samotności (lektura uzupełniająca)	• zrelacjonować treść opowiadania • wskazać plany czasowe w opowiadaniu	• wypowiedzieć się na temat narracji opowiadania • omówić kompozycję utworu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw samotności	• wypowiedzieć się na temat drogi Lebbroso do zaakceptowania swojej samotności • omówić kompozycyjną funkcję motywu pielgrzyma świętokrzyskiego • wypowiedzieć się na temat parabolicznej wymowy utworu	• zinterpretować symboliczne znaczenie wieży • porównać stosunek do samotności bohaterów opowiadania – Lebbrosa i nauczyciela z Turynu • zinterpretować znaczenie tytułu	• omówić sposób przedstawienia motywu samotności w różnych tekstach kultury
Rozważania o cierpieniu w <i>Dzienniku pisanym nocą</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego	• zrelacjonować treść fragmentu • wymienić utwory, w których pojawia się motyw cierpienia	• wypowiedzieć się na temat struktury eseju • wskazać cechy gatunkowe eseju • wskazać analogie literackie, kulturowe i filozoficzne, które stały się osią tekstu	• omówić sposób interpretacji tekstów literackich i filozoficznych w <i>Dzienniku pisanym nocą</i> • omówić funkcję kompozycyjną przedostatniego akapitu fragmentu	• omówić sposób przedstawienia a motywu cierpienia w różnych utworach literackich	• podjąć dyskusję na temat roli cierpienia w ludzkim życiu
W poszukiwaniu bliskości	• zrelacjonować treść dramatu	• scharakteryzować bohaterów dramatu w kontekście losu	• omówić funkcję	• porównać <i>Antygonę</i> w <i>Nowym Jorku</i>	• omówić funkcję aluzji

drugiego człowieka – <i>Antygona w Nowym Jorku</i> Janusza Głowackiego	zaprezentować miejsce akcji dramatu	emigranta i kryzysu bezdomności - omówić relacje pomiędzy bohaterami - wskazać utwory, w których pojawia się motyw domu	przestrzeni w dramacie - omówić rolę Policjanta - wskazać elementy tragiczne i komiczne w dramacie i określić ich funkcję - wypowiedzieć się na temat funkcji czekania w dramacie	i <i>Antygonę</i> Sofoklesa - wypowiedzieć się na temat fatum w obu dramatach - zinterpretować ostatnie słowa Policjanta	literackiej w dramacie omówić sposób przedstawienia motywu domu w różnych tekstach kultury, uwzględniając szerokie konteksty
Tęsknota za mitem – <i>Madame</i> Antoniego Libery	- zrelacjonować treść powieści - określić świat przedstawiony powieści	- wypowiedzieć się na temat narratora - scharakteryzować Madame - określić kompozycję powieści i omówić jej funkcję - wskazać kontekst historyczno-obyczajowy w powieści	- wypowiedzieć się na temat symbolicznego o charakteru postaci Madame - omówić proces mitologizacji pozyskanych informacji na temat Madame - zaprezentować obraz szkoły i wypowiedzieć się na temat jego realistycznego charakteru - omówić funkcję kontekstów wykorzystanych w powieści	zinterpretować scenę pożegnania ucznia z nauczycielką	wypowiedzieć się na temat potrzeby mityzacji rzeczywistości
<i>Madame</i> – wśród znaków kultury	- wymienić etapy dojrzwania bohatera - wymienić cechy powieści inicjacyjnej	- wskazać cechy powieści inicjacyjnej w utworze - wskazać utwory, w których pojawia się motyw młodości	- omówić sposób przedstawienia relacji uczeń – nauczyciel w powieści Libery i innych tekstach kultury - wypowiedzieć się na temat sposobu ukazania postaci tajemniczej	wypowiedzieć się na temat funkcji pamięci w przedstawianiu u przeszłości, odwołując się do <i>Madame</i> i innych tekstów literackich	omówić sposób przedstawienia motywu młodości w różnych utworach literackich

			kobiety w <i>Madame</i> i innych tekstach kultury • omówić sposób przedstawienia młodości w powieści		
Na granicy światów – <i>Tren</i> Wojciecha Wencła*	• przedstawić sytuację liryczną wiersza	• określić rodzaj liryki • wypowiedzieć się na temat kompozycji wiersza • wskazać cechy trenu w utworze	• sformułować tezę interpretacyjną • omówić funkcję środków językowych • określić, czy w utworze obecny jest motyw <i>ars moriendi</i> i uzasadnić swoją odpowiedź	• zinterpretować metaforę utworu • wskazać różne interpretacje ostatniego wersu	• dokonać sfunkcjonalizowanej analizy wiersza
Beskidzki realizm magiczny – <i>Miejsce</i> Andrzeja Stasiuka (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji w utworze	• wypowiedzieć się na temat narratora • zaprezentować różne płaszczyzny czasowe przedstawione w opowiadaniu • wskazać w tekście środki językowe • wskazać cechy realizmu magicznego w utworze • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu	• omówić funkcję przedstawienia różnych perspektyw czasowych w utworze • wypowiedzieć się na temat sposobu postrzegania przestrzeni w opowiadaniu • omówić rolę natury w opowiadaniu • omówić funkcję środków językowych użytych w tekście	• zinterpretować tytuł utworu • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia a motywu przemijania w opowiadaniu	• omówić funkcję kontekstów przywołanych w utworze
Samotność i wyobcowanie – <i>Profesor Andrews</i> w <i>Warszawie</i> Olgi Tokarczuk (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść opowiadania • określić narrację w utworze	• omówić świat przedstawiony, uwzględniając kontekst historyczny • wypowiedzieć się na temat kreacji tytułowego bohatera • wskazać konteksty	• wskazać symbole występujące w opowiadaniu i omówić ich funkcję • omówić przyczyny zagubienia bohatera w Warszawie	• omówić symboliczne znaczenie toposu labiryntu w opowiadaniu • zinterpretować zakończenie utworu	• omówić sposób przedstawienia toposu labiryntu w różnych utworach literackich

		historyczne i literackie	• omówić funkcję kontekstu literackiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos labiryntu		
Spotkanie z innością – <i>Podróże z Herodotem</i> Ryszarda Kapuścińskiego o (lektura obowiązkowa)	• zrelacjonować treść fragmentu • wskazać różnice kulturowe pomiędzy reporterem a spotkanymi ludźmi	• zaprezentować zdanie Kapuścińskiego na temat istoty zawodu reportera • scharakteryzować język, którym posługuje się autor	• omówić funkcję <i>Dziejów</i> Herodota w reportażu Kapuścińskiego • omówić sposób przedstawienia inności przez Kapuścińskiego • omówić funkcję fragmentów autobiograficznych	• wypowiedzieć się na temat znaczeń wędrówki w różnych epokach	• omówić ujęcia motywu podróży w różnych utworach literackich

WSPÓŁCZESNOŚĆ – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

Komunikacja internetowa i styl wypowiedzi internetowych	• wymienić cechy komunikacji internetowej • wymienić kanały komunikacji internetowej • wymienić charakterystyczne cechy języka wypowiedzi internetowej • wymienić zasady netykiety	• wypowiedzieć się na temat specyfiki hipertekstu • wskazać zagrożenia związane z komunikowaniem się w internecie • ocenić wypowiedzi internetowe pod względem zgodności z netykietą	• omówić konsekwencje posługiwania się hipertekstem w procesie komunikacyjnym • omówić specyfikę elementów w wypowiedzi internetowej oraz wpływ na komunikację elementów w wypowiedzi internetowej	• podać przykład y wtórnej oralności i ocenić to zjawisko	• analizować wypowiedzi internetowe pod kątem użytych środków
Od informacji do	• definiować	• omówić funkcję fake newsów w	• zaprezentować	• rozpoznać manipulację medialną w	• zaprezentować

dezinformacji, od prawdy do postprawdy – manipulacja w mediach i polityce	zjawisko dezinformacji - wymienić skutki postprawdy - wymienić zagrożenia, wynikające z tkwienia w bańce informacyjnej	procesie dezinformacji - wskazać różnice pomiędzy dezinformacją a kłamstwem - wskazać możliwości wykorzystania postprawdy - zaprezentować mechanizm wiralności - rozpoznać fake newsy	strategie odróżniania fake newsów od rzetelnych informacji - wyjaśnić, na czym polega nierzetelność wskazanych wypowiedzi - wyjaśnić, w jaki sposób dezinformacja, postprawda, bańka informacyjna i wiralność przyczyniają się do manipulowania informacją i opinią publiczną	podanym przykładzie i wyjaśnić jej mechanizm	zagrożenia, wynikające z wiralności
Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	posługiwać się nowo poznaną terminologią	wykorzystywać teorię do rozwiązywania zadań	poszerzać swoją świadomość językową	funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową	wykorzystać wiedzę językową przy analizie tekstów literackich
Znaczenie etymologiczne a znaczenie realne wyrazu	- wskazać różnice pomiędzy znaczeniem etymologicznym a realnym wyrazu - wymienić rodzaje zmian w znaczeniu	podać przykłady różnic pomiędzy znaczeniem etymologicznym a realnym	- wyjaśnić zjawisko etymologii ludowej - na podstawie definicji etymologicznych wyjaśnić, na czym	- ustalić znaczenie etymologiczne i realne podanych wyrazów - ustalić znaczenie etymologiczne wyrazu na	

	ch wyrazów, jakie zaszły w polszczyź nie		polegały zmiany znaczenia podanych wyrazów	podstawie jego budowy	
WSPÓŁCZESNOŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI Z ELEMENTAMI RETORYKI					
Reklama w wymiarze pragmatyczny m i etycznym	• określić cel reklamy i wymienić jej formy • wymienić techniki perswazyjne, stosowane w reklamie	• wskazać charakterystyczne cechy języka reklamy • zaprezentować techniki tworzenia sloganów • rozpoznać argumenty retoryczne, stosowane w tekście reklamowym • wskazać techniki manipulacyjne, stosowane w reklamie	• rozpoznać techniki perswazyjne w reklamie • zaprezentować i omówić obraz świata, przedstawiony w reklamie • rozpoznać manipulację w tekstach reklamowych • rozpoznać ukryte treści reklamowe	• analizować język wybranych reklam • tworzyć slogan reklamowy	• wypowiedzieć się na temat etycznego wymiaru reklamy
Nowomowa	• definiuje nowomowę • wymienić podstawowe właściwości nowomowy • wymienić zabiegi językowe, występujące w nowomowie	• wskazać literackie pochodzenie terminu • wskazać właściwości nowomowy w podanych tekstach • rozpoznać językowe cechy nowomowy w podanych przykładach	• wyjaśnić, na czym polegają językowe cechy nowomowy w podanych przykładach • omówić funkcję sloganów w podanych przykładach	• uzasadnić, że podany tekst został napisany językiem nowomowy	• analizować teksty propagandowe i wyjaśnić, jak nowomowa może wpływać na odbiorcę
Kompetencje językowe i	• posługiwać się nowo	• wykorzystywać teorię do	• poszerzać swoją	• funkcjonalnie wykorzystywa	• wykorzystywać wiedzę językową przy

komunikacyjne – ćwiczenia	poznaną terminologią	rozwiązywania zadań	świadomość językową	ć wiedzę językową	analizie tekstów literackich
Esej	- definiować esej - wymienić najważniejsze cechy eseju	wskazać cechy charakterystyczne języka eseju	- omówić założenia kompozycyjne eseju - przygotować materiały do napisania eseju	- analizować problematykę podanego eseju - analizować język podanego o eseju	tworzyć, poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym, esej
Reportaż	- definiować reportaż - wymienić najważniejsze cechy reportażu	- wskazać cechy reportażu w podanych przykładach - wymienić i omówić odmiany reportażu - rozpoznać odmiany reportażu - zaprezentować założeniakom pozycyjne reportażu - rozpoznać cechy językowe reportażu	- omówić cele i funkcje reportażu - omówić strukturę wskazanego reportażu - zgromadzić materiały do napisania reportażu	- przeanalizować kompozycję wskazanych reportaży - przeanalizować język podanego o reportażu	stworzyć poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym reportaż
POWTÓRZENIE I PODSUMOWANIE WSZYSTKICH EPOK					
Powtórzenie do matury – antyk	odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	wykorzystać najważniejsze konteksty	- wyciągnąć wnioski - określić własne stanowisko	- poprawnie zinterpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólniać, podsumowywać i porównywać	wskazać i wykorzystać konteksty
Powtórzenie do matury – Biblia	odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	wykorzystać najważniejsze konteksty	- wyciągnąć wnioski - określić własne stanowisko	- poprawnie zinterpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólniać, podsumowywać i porównywać	wskazać i wykorzystać konteksty

Powtórzenie do matury – średniowiecze	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
Powtórzenie do matury – renesans	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
Powtórzenie do matury – barok	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
119. Powtórzenie do matury – oświecenie	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
Powtórzenie do matury – romantyzm	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
Powtórzenie do matury – pozytywizm	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty

Powtórzenie do matury – Młoda Polska	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
Powtórzenie do matury – dwudziestolecie międzywojenne	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
Powtórzenie do matury – wojna i okupacja	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty
Powtórzenie do matury – współczesność	• odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystać najważniejsze konteksty	• wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko	• poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wskazać i wykorzystać konteksty

1. Formy aktywności ucznia podlegające ocenie:

- Sprawdziany/prace klasowe, kartkówki z treści lektur lub z 3 ostatnich lekcji, czytanie ze zrozumieniem, testy/arkusze maturalne, odpowiedź ustna, prowadzenie zeszytu, aktywność na lekcji, referaty/prezentacje.

KRYTERIA OCENIANIA BIEŻĄCEGO: Cel oceniania bieżącego

- sprawdzenie i potwierdzenie postępów ucznia oraz udzielenie mu informacji zwrotnej na temat opanowania wiedzy i umiejętności. Ocena bieżąca w formie stopnia 1 – 6 lub informacji zwrotnej.
- **Przeliczanie procentów na stopnie** – otrzymane punkty przeliczane są najpierw na procenty a następnie na stopnie szkolne wg poniższej skali:
 - 0 – 29% - niedostateczny (1)
 - 30 – 49% - dopuszczający (2)

- 50 – 69% - dostateczny (3)
- 70 – 84% - dobry (4)
- 85 – 97% - bardzo dobry (5)
- 98 – 100% - celujący (6).

Prace pisemne oceniane są przez nauczyciela do 14 dni od ich napisania, po czym ocena jest przekazywana uczniowi i wpisywana do dziennika elektronicznego.

Oceny z języka polskiego w klasie 4 będą wystawiane w oparciu o wymagania edukacyjne. Oceny ze sprawdzianów i kartkówek będą opisane z numerem rozdziału oraz lekcji. Dzięki temu każda ocena lub informacja zwrotna będzie powiązana z wymaganiami edukacyjnymi oraz pokaże, które tematy i kompetencje uczeń opanował w pełni, a które wymagają uzupełnienia oraz dalszej pracy. Ilość ocen, niezbędna do wystawienia oceny śródrocznej oraz rocznej to minimum 3.

Wpisy w dzienniku elektronicznym i nieprzygotowanie ucznia

- Nieprzygotowanie z ważnego powodu (X) – uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie tylko w wyjątkowej sytuacji. Fakt ten jest odnotowany w dzienniku elektronicznym symbolem X i nie ma wpływu na ocenę z przedmiotu.
- Brak wymaganych materiałów (BM) – uwzględniane wyłącznie przy ocenie z zachowania.
- Użycie urządzeń elektronicznych bez zgody nauczyciela (T) - uwzględniane wyłącznie przy ocenie z zachowania. Uczeń ma prawo korzystać

2. Kryteria oceniania prac pisemnych:

*Wypracowania typu maturalnego są oceniane zgodnie z kryteriami Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, opublikowanymi w Informatorze maturalnym z języka polskiego, który jest dostępny na stronie internetowej CKE.

Ocena	Procent
Niedostateczny	Poniżej 40% (wypracowania maturalne poniżej 30%)
Dopuszczający	40% - 49%
Dostateczny	50% - 69%
Dobry	70% - 84%
Bardzo dobry	85% - 98%
Celujący	99% - 100%

3. Wszystkie oceny mają wagę jeden.

4. Oceny półroczne i końcoworoczne ustalane są na podstawie WO:

- Ocena celująca 5,50 i więcej (udział w olimpiadach i konkursach na szczeblu wojewódzkim)
- Ocena bardzo dobra 4,75- 5
- Ocena dobra 3,75-4,75
- Ocena dostateczna 2,75-3,75
- Ocena dopuszczająca 1,76-2,70
- Ocena niedostateczna 1,75 i mniej

5. Ocena wypowiedzi ustnej:

Formy aktywności ucznia podlegające ocenie:

Ocena	Procent
Niedostateczny	Poniżej 40% (wypracowania maturalne poniżej 30%)
Dopuszczający	40% - 49%
Dostateczny	50% - 69%
Dobry	70% - 84%
Bardzo dobry	85% - 98%
Celujący	99% - 100%

6. Wszystkie oceny mają wagę jeden.

7. Oceny półroczne i końcoworoczne ustalane są na podstawie WO:

- Ocena celująca 5,50 i więcej (udział w olimpiadach i konkursach na szczeblu wojewódzkim)
- Ocena bardzo dobra 4,75- 5
- Ocena dobra 3,75-4,75
- Ocena dostateczna 2,75-3,75
- Ocena dopuszczająca 1,76-2,70
- Ocena niedostateczna 1,75 i mniej

8. Ocena wypowiedzi ustnej:

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Spłycona treść , niepełna odpowiedź, ograniczony dobór faktów i/lub ubogi dobór lektur; sądy odtwórcze, powierzchowne, dopuszczalne	Odpowiedź krótka, ograniczająca się do skomentowania najważniejszych faktów; dopuszczalne nieliczne uproszczenia interpretacyjne; wnioskowanie ma	Odpowiedź rzeczowa, interpretacja utworów merytorycznie poprawna, widoczne są próby oceniania omawianych	Odpowiedź pełna, wyczerpująca temat i bezbłędna; samodzielne argumentowanie, wnioskowanie i ocenianie Trójdzielna i spójna wypowiedź	(Tak jak na ocenę bardzo dobry) oraz: odwoływanie się do treści poza programowych, erudycyjność wypowiedzi.

drobne błędy rzeczowe. Występują zakłócenia w kompozycji i spójności wypowiedzi. Język jest komunikatywny, ubogie słownictwo, dopuszczalne błędy językowe	charakter odtwórczy. Odpowiedź trójdzielna, dopuszczalne drobne usterki kompozycyjne Styl ogólnie poprawny; dopuszczalne drobne błędy stylistyczne i gramatyczne.	problemów i formułowania własnych sądów. Odpowiedź trójdzielna, spójna; formułowane wnioski układają się w logiczny wywód. Styl poprawny; dopuszczalne nieliczne niezręczności stylistyczne.	podporządkowana logice wywodu, przytaczanie cytatów. Swobodny styl wypowiedzi, bogate słownictwo, wysoka sprawność językowa.	(Tak jak na ocenę bardzo dobry) oraz umiejętne wplatanie funkcjonalnych cytatów.
--	--	---	--	---

Ostateczny wynik uzyskany za wypowiedź ustną jest wypadkową i pewnego rodzaju średnią wszystkich lub wybranych kryteriów.